

КОНВЕНЦІЙНІ ЗЛОЧИНИ – передбачені КК сусп. небезпеч. винні діяння, норми про крим. відповідальність за вчинення яких були включені у нац. зак-во на виконання зобов'язань України по ратифікованих нею міжнар. договорах, а також договорах, укладених до набуття Україною незалежності (підписаних від імені СРСР, УРСР), які д-ва виконує внаслідок правонаступництва. Також ці посягання відомі як злочини міжнар. характеру.

К. з. хоч здатні заподіювати шкоду нормальним відносинам між д-вами, але безпосередніми об'єктами мають не загальнолюдські цінності (що є ознакою *міжнар. злочинів*), а елементи внутрішньодерж. правопорядків – сусп. відносини, які традиційно захищаються нормами нац. права (у сфері забезпечення прав людини, власності, громад. безпеки, екон. діяльності, здоров'я населення тощо), важливість спільної охорони яких і необхідність співробітництва з цього приводу визнано міжнар. співтовариством на регіональному або глобальному рівнях.

У крим. праві України до **К. з.** належать, зокрема, низка злочинів, пов'язаних із незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, *катування, торгівля людьми або інша незаконна угода щодо людини, захоплення заручників, фальшивомонетництво, легалізація (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, «корупційні» злочини, піратство, окремі злочини проти довкілля та деякі ін. крим. правопорушення* Так, напр., на зміст крим.-правових заборон, які містяться у Розділі XIII «Злочини у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення» Особл. частини КК істотно вплинули такі міжнар.-правові акти, як *Єдина конвенція про наркотичні засоби 1961 р., Конвенція ООН про психотропні речовини 1971 р., Конвенція ООН про боротьбу проти незаконного обігу наркотичних засобів і психотропних речовин 1988 р., Конвенція про заборону розробки, в-ва та нагромадження запасів бактеріологічної (біологічної) і ток-*

сичної зброї та про їх знищення 1975 р., Конвенція РЄ про підроблення мед. продукції та подібні злочини, що загрожують охороні здоров'я 2011 р.

У межах нац. крим.-правової юрисдикції України діяння, що є злочинами, та відповідальність за них визначаються виключно законами України (п. 22 ч. 1 ст. 92 Конституції України), а злочинність діяння, його караність та ін. крим.-правові наслідки визначаються тільки КК України (ч. 3 ст. 3 КК). Тому безпосереднє застосування вітчизняними правоохоронними й судовими органами положень міжнар. договорів, що вимагають (рекомендують) визнання злочинності певних діянь, неможливе без включення (імплементації) положень відповідних міжнар.-правових договорів у нац. правову систему (див. *Імплементація міжнародних конвенцій в кримінальне законодавство України*). Таким чином, відповідальність за **К. з.** безпосередньо на основі норм міжнар. права неможлива.

Як правило, міжнар.-правовий акт містить заг. опис злочину, що має бути криміналізований на нац.-правовому рівні. Конструювання складу злочину, визначення його караності (санкції, видів покарання, його меж) є прерогативою зак-вця держави.

Особливістю **К. з.** є встановлення щодо них універсальної крим.-правової юрисдикції: згідно зі ст. 8 КК іноземці або особи без громадянства, що не проживають постійно в Україні, які вчинили злочини за її межами, підлягають в Україні відповідальності за цим Кодексом у випадках, передбачених міжнар. договорами (див. *Чинність закону про кримінальну відповідальність у просторі*).

Лит.: Дудоров О., Тертиченко Т. Взаємодія міжнародного кримінального права та внутрішньо кримінального права на прикладі України: загальні засади // Вісник Нац. академії прокуратури України. – 2009. – № 4; Юртаєва К. В. Визначення злочину міжнародного характеру у сучасному кримінальному праві України // Вісник Луганського ін-ту внутр. справ. – 2006. – Вип. 3.

О. О. Житний